

Рецензия

от

проф. д-р Васил Георгиев

на

проект на дисертационен труд за

придобиване на научна степен

„доктор на науките“

на д-р Мирослав Краковски на тема:

„Въздействието на миграцията върху европейската идентичност и сигурност“

за присъждане на научна степен „доктор на науките“ в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“

Основание за изготвяне на рецензията:

Заповед № 056/20.10.2025 г. на Ректора на Академията за национална и информационна сигурност

Уважаеми членове на научното жури,

Представям на Вашето внимание реценцията си на дисертационния труд на кандидата д-р Мирослав Краковски, на тема: „Въздействието на миграцията върху европейската идентичност и сигурност“, за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със Заповед № 065/20.10.2025 г. на Ректора на Академията за национална и информационна сигурност съм назначен за вътрешен член на научното жури на дисертационния труд на д-р Мирослав Краковски, на тема: „Въздействието на миграцията върху европейската идентичност и сигурност“, за присъждане на научна степен „доктор на науките“ в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, а на първото заседание на журито, проведено на 30.10.2025 г. бях определен за рецензент.

Д-р Мирослав Борута Краковски е завършил социални науки и социология, като през 1984 г. придобива магистърска степен, а през 1994 г. – доктор по социални науки (социология).

Професионалният му и академичен път е свързан с Ягелонския университет в Краков, където от 1984 до 1999 г. работи в Института за полонистични изследвания и Института за изследване на полонията и етническите въпроси и води занятия и Лятно училище по полски език и култура за чуждестранни студенти.

От 2004 г. насам преподава в Педагогическия университет в Краков, Факултет по хуманитарни науки, Институт по философия и социология, където чете курсове по културна антропология, история на социалната мисъл и социология (семейство, политика, малки групи, съвременни социални проблеми).

Д-р Краковски преподава и в Краковската висша школа, Факултет по семейни изследвания (2005–2006).

В хода на академичната си кариера д-р Краковски съчетава преподавателска дейност и изследвания върху етничност, полония, идентичност, фамилна история и родословие, включително през престой в САЩ по стипендия на Фондация „Косцюшко“.

2. Съответствие на кандидата с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България /ЗРАСРБ/

Кандидатът е предоставил информация за дисертационен труд за защита на ОНС доктор, видна от НАЦИД, на тема „Независимостта на източните съседи на Република Полша в полската политическа мисъл в съвременното и най-новото време“, защитена на 21.01.1994 г. в Ягелонския ниверситет в гр. Краков, Република Полша, Удостоверение за признаване N 77 / 07.11.2024, АНИС.

В настоящата процедура е представен проект за дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“

Представена е и информация за изпълнение на минималните изисквания за публикации и цитирания, разписани в ППЗРАСРБ

Представям таблица за съответствие:

Критерии	Показатели	Минимални изисквания точки по критерии	Точки на кандидата по критерии
А	1	50	50
Б	3	100	100
Г	4-10	100	416,07
Д	11-13	100	430
	Общо	350	996,07

3. Оценка на дисертационния труд

Заглавието на представения дисертационен труд от д-р Мирослав Краковски е „Въздействието на миграцията върху европейската идентичност и сигурност“

Дисертационния труд е с обем от 275 страници, разпределени в увод, пет глави, заключение, анекс и библиография. Представен е Автореферат, който отговаря на изискванията на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд „Въздействието на миграцията върху европейската идентичност и сигурност“ разглежда миграцията като глобален, дълбоко исторически процес, който започва с „излизането от Африка“ и оформя човечеството като една биологично обща, но културно разнообразна общност. Във въведението авторът полага теоретичната рамка – социологията като наука за търсенето на равновесие в социалните системи – и формулира целта: да се свържат универсалното единство на човешката раса и

партикуларизмът на държави, нации и културни общности, за които масовите миграции се преживяват като риск за идентичността и сигурността.

Първата глава проследява „хората и техните пътувания“ – от „митохондриалната Ева“ и генетичната антропология, през ранните миграционни вълни и заселването на континентите, до формирането на различни популации. Авторът показва как биологичното единство на вида съжителства с нарастващо културно и цивилизационно разнообразие и поставя въпроса как това напрежение влияе върху съвременната социална и културна сигурност.

Втората част, озаглавена „История – все по-ясна идентичност и регионализация“ – изследва възникването и диференциацията на езиците, културите, цивилизациите, религиите, нациите и държавите. Чрез изследване на цивилизационния модел на Хънтингтън и други автори дисертацията показва как локалните цивилизации, религиозни традиции и национални проекти оформят различни модели на политическа и културна сигурност и как цивилизационните сблъсъци и културните конфликти (Балкани, Русия, Турция и др.) се превръщат в източници на нестабилност в международната система.

Третата глава е ядрото на изследването от гледна точка на сигурността – „Идентичност и културна сигурност“. Авторът дефинира идентичността на индивидуално, семейно, групово и национално ниво и систематизира понятието „културна сигурност“ като вътрешно (сигурност на индивида и общностите) и външно (заплахи, идващи отвън) измерение. Развита е концепция за културната сигурност на държавата и за нейната зависимост от устойчивостта на етнически, национални и религиозни идентичности; анализирани са връзките между миграции и културна сигурност, „културните войни“, културните конфликти и типологията на заплахите към политическата, социалната и културната сигурност в условията на хетерогенни общества.

Четвъртата глава – „Европейска футурология – размита идентичност и принудително единство“ – се фокусира върху европейската идентичност, идеята за „европейска нация“ и напрежението между европейската интеграция и националните държави. Обсъждат се сценарии за „принудително единство“, в което ускорената интеграция и догматичен универсализъм могат да подкопаят културната сигурност на отделните нации и да породят отблъскване, популистки реакции и вътрешнополитическа нестабилност.

Петата глава – „Глобална футурология – съществуващият свят и началото на вторичната глобализация“ – разглежда съвременните миграционни потоци, процесите на глобализация и тяхното въздействие върху сигурността. Миграцията е представена като ключов фактор за разклащане на социалното равновесие в Европа и Северна Америка: масовото преместване на хора, културно различни от приемащите общества, създава напрежения в социалната, икономическата и културната сигурност, изисквайки нови модели за управление на риска и защита на идентичността. Финалът извежда общата теза за социалните системи като постоянно търсещи равновесие между универсализма („едно човешко семейство“) и защитата на конкретни културни, национални и религиозни форми на живот.

4. Приноси

Дисертационния труд има следните приноси:

1. Научни

а. Теоретично моделиране на връзката миграция – идентичност – сигурност

Авторът разработва интегрирана концептуална рамка, която свързва историческите и генетични изследвания на човешките миграции с социологическия анализ на идентичността и със съвременните концепции за национална и културна сигурност. Така миграцията се изследва не само като демографски или икономически процес, а като структурен фактор за социалното равновесие и за конфигурацията на заплахите към политическата, социалната и културната сигурност на държавите и наднационалните общности.

б. Доразвиване и анализиране на понятието „културна сигурност на държавата“

В дисертацията културната сигурност е ясно разграничена на вътрешно и външно измерение, като се показва как етническите, религиозните и националните идентичности могат едновременно да укрепват и да подкопават сигурността на държавата. Авторът изяснява как миграционните процеси, културните конфликти и „културните войни“ изменят матрицата на политическата и социалната сигурност, което представлява принос към теоретичния апарат на науките за сигурността и особено към изследванията на културната сигурност.

2. Научноприложни приноси

а. Предлагане на аналитична рамка за оценка на заплахите за културната сигурност в Европа

Чрез систематизирането на фактори като мащаб и посока на миграционните потоци, степен на културна близост/отдалеченост, сила на националните и религиозни идентичности и наличие на културни конфликти, трудът предлага инструментариум, който може да се използва от държавни институции, служби за сигурност и аналитични центрове при оценка на риска за културната, социалната и политическата сигурност на европейските държави и на ЕС като цяло.

б. Формиране на препоръки за политики в областта на миграцията и сигурността

На основата на разграничението между биологичното единство на човешкия вид и културното многообразие, дисертацията аргументира нуждата от миграционни и интеграционни политики, които едновременно да отчитат универсалните права и достойнство на мигрантите и да защитават културната сигурност и идентичността на приемащите общества. Това има пряко приложение при формирането на национални стратегии за сигурност, миграционни и интеграционни политики и европейски регулации, насочени към управлението на миграционните кризи и ограничаване на свързаните с тях рискове за сигурността.

5. Проверка за плагиатство и недостоверност на представените научни данни

Не съм установил и не съм получавал сигнал за плагиатство или недостоверност на представените научни данни.

6. Лични впечатления от кандидата

Не познавам лично кандидата, но разглеждайки цялостната му научна и професионална дейност, считам, че кандидатът има перспективи за по-нататъшното си развитие като изследовател в сферата на сигурността.

7. Препоръки и бележки към кандидата

Препоръчвам в бъдещите си изследвания авторът да задълбочи работата си в следните направления:

- а. емпиричен анализ на конкретни миграционни потоци към Европа и отражението им върху културната сигурност на отделни държави и региони;
- б. операционализиране на понятието „културна сигурност“ чрез разработване на индикатори и методика за оценка на риска за националната и европейската сигурност;

8. Мотивирано предложение

1. Считаю, че дисертационният труд съдържа научни и научноприложни резултати, които са оригинален принос в науката. Дисертационният труд илюстрира задълбочените теоретични знания на докторанта в областта на сигурността, както и неговите способности за самостоятелни научни изследвания.

2. Изразявам **положителна оценка** на дисертационния труд и считам, че кандидатът д-р Мирослав Краковски следва да бъде присъдена научна степен „доктор на науките“.

26.11.2025 г.

гр. Пловдив

проф. д-р Васил Георгиев

Подпис: